

Aalscholvers in Vlaanderen

Resultaten van slaaplaatstellingen in 2003-2006

Nooit eerder werden Aalscholvers in Vlaanderen zo goed geteld als in de voorbije winters. De keuze om het aantal simultaantellingen op de slaapplaatsen te beperken tot slechts twee per winter maar dan wel te streven naar een zo goed mogelijke telbedekking werpt vruchten af. De enthousiaste medewerking van een 50-tal vaste vrijwillige medewerkers doet de rest.

Naar een stabilisering van de Vlaamse winteraantallen?

Het totaal aantal getelde (en geschatte) Aalscholvers in Vlaanderen tijdens de winters 2003/04, 2004/05 en 2005/06 wordt samengevat in Tabel 1.

	Novembertelling		Januaritelling	
	Geteld	Geschat	Geteld	Geschat
2003 / 2004	3221	3560	4002	4200
2004 / 2005	4440	4470	4323	4350
2005 / 2006	4238	4350	4650	4750

Met uitzondering van november 2003 werden steeds tussen 4000 en 4650 Aalscholvers geteld. Rekening houdend met enkele kleine telhieten kan de Vlaamse winterpopulatie de voorbije jaren geschat worden op 4200 tot 4800 vogels.

Deze resultaten tonen aan dat het hoge aantal (4070) dat werd genoteerd in januari 2003 (DEVOS 2003) geen éénmalige uitschieter was. De midwinteraantallen lieten de laatste jaren jaren zelfs nog een lichte groei noteren maar de snelle toename die in de jaren '90 werd opgetekend is wel duidelijk afgevlakt.

West-Vlaanderen neemt met gemiddeld ruim 1400 exemplaren 34 % van alle Vlaamse Aalscholvers voor zijn rekening, gevolgd door Oost-Vlaanderen en Limburg (beide 21 %) (Figuur 1).

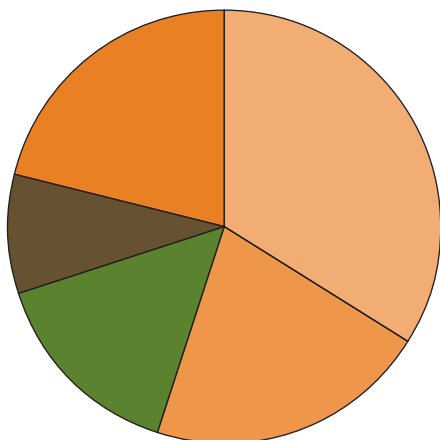
Het aantal gekende slaapplaatsen in Vlaanderen bedraagt inmiddels 54 waarvan er ca. 37 nagenoeg op elke telling bezet zijn. De gemiddelde grootte van een slaapplaats bedroeg tijdens de novembertellingen 105 en in januari 121 exemplaren.

In de jaren '90 situeerden de grootste slaapplaatsen zich in de Limburgse Maasvallei (met wellicht ook heel wat vogels die over de grens in Nederlandse foerageren) maar dit lijkt verleden tijd. Nu is de slaapplaats in het natuurreservaat de Blankaart te Woumen geëvolueerd naar de grootste met een absoluut maximum van 725 ex. op 13/01/2006. Andere goed bezette slaapplaatsen tijdens de afgelopen jaren waren het Donkmeer te Overmere (max. 520), Vloetenveld in Zedelgem (max. 456), Put Stroobants te Mol (max. 387) en Koeweide Dilsen-Stokkem (max. 368). De omvang van een slaapplaats hangt nauw samen met voedselbeschikbaarheid in de omgeving (oppervlakte aan visrijke wateren) maar ook met het al of niet aanwezig

Tabel 1. Resultaten van simultaantellingen van Aalscholvers op slaapplaatsen in Vlaanderen. Voor elke telling wordt zowel het effectief getelde aantal als het geschatte aantal (rekening houdend met de enkele kleine hieten) weergegeven.

Figuur 1. Gemiddelde procentuele verhouding van het aantal Aalscholvers in de verschillende Vlaamse provincies, 2003-2006.

- Limburg 21 %
- West-Vlaanderen 34 %
- Oost-Vlaanderen 21 %
- Antwerpen 15 %
- Vlaams-Brabant 9 %

zijn van andere slaapplaatsen in de omgeving. Zo is De Blankaart te Woumen de enige (vaste) slaapplaats aan de volledige Westkust (met inbegrip van de IJzervallei) terwijl de Aalscholvers aan de Oostkust zich verdelen over een 7-tal slaapplaatsen. De afstand tussen de slaapplaats en de foerageergebieden kan – zoals op De Blankaart – oplopen tot 20 km.

Situatie in Wallonië en buurlanden

De recente lichte toename in Vlaanderen wordt gecompenseerd door een nagenoeg evenredige afname in Wallonië (en Brussel) (PAQUET et al. 2002, PAQUET 2004, JACOB et al. 2005, 2006). Dit leidt tot de laatste drie jaren tot een vrij stabiele Belgische midwinterpopulatie van 8700 tot 9000 exemplaren (Tabel 2).

Januari-tellingen	Vlaanderen	Wallonië/Brussel	Totaal België
2003	4070	5363	9433
2004	4200	4760	8960
2005	4350	4366	8716
2006	4750	4139	8889

Tabel 2. Resultaten van simultane slaap-
plaatstellingen in Vlaanderen en Wallonië +
Brussel in januari 2003 tot 2006.

Gelijkaardige projecten in enkele buurlanden leverden interessant vergelijkingsmateriaal op. Een vrij volledige census van Nederlandse slaapplaatsen in januari 2004 leverde 25.745 Aalscholvers op (met inbegrip van ca. 950 ex. op enkele slaapplaatsen op Vlaams grondgebied nabij de Belgisch/Nederlandse grens) (VAN RIJN & NIENHUIS 2004). In Groot-Brittannië werden in januari 2003 in totaal 11.549 exemplaren geteld, verspreid over iets meer dan 200 telgebieden (WORDEN et al. 2004). Er waren echter vrij veel telhieten en de totale overwinterende populatie wordt er geschat op 23.000 vogels. De totale Noordwest- en Centraal-Europese populatie van *sinensis* werd in 2002 geschat op 275.000 tot 340.000 vogels (WETLANDS INTERNATIONAL 2002).

Koen Devos
koen.devos@inbo.be

Referenties

Devos K., 2003

De eerste Europese slaapplaatstelling van Aalscholvers: overzicht van de Vlaamse resultaten. *Vogelnieuws* nr. 6. Ornithologische nieuwsbrief van het Instituut voor Natuurbehoud, Brussel.

Jacob J.-P., P. Loly & T. Kinet, 2005

Les recensement hivernaux d'oiseaux d'eau en Wallonie et à Bruxelles en 2004-2005. *Aves* 42: 229-244.

Jacob J.-P., P. Loly, A. Derouaux & J.-Y. Paquet, 2006

Les recensement hivernaux d'oiseaux d'eau en Wallonie et à Bruxelles en 2005-2006. *Aves* 43: 157-172.

Paquet J.-Y. & La centrale Ornithologique Aves, 2002

Le développement de l'hivernage du Grand Cormoran (*Phalacrocorax carbo*) en Wallonie et à Bruxelles entre 1990 et 2003. *Aves* 39: 145-158.

Paquet J.-Y., 2004

Les recensements coordonnés des Grands Cormorans (*Phalacrocorax carbo*) en Wallonie et à Bruxelles: hiver 2003-2004. *Aves* 2004: 62-65.

Van Rijn D. & J. Nienhuis, 2004

Aalscholvers op slaapplaatsen in Nederland in januari 2003 en 2004. *Limosa* 77: 25-30.

Wetlands International, 2002

Waterbird population estimates. Third edition.

Wetlands International Global Series 12.

Worden J., C. Hall & P. Cranswick, 2004

Cormorant (*Phalacrocorax carbo*) in Great Britain: results of the January 2003 roost survey. Wwt Research Report. The Wildfowl and Wetlands trust, Slimbridge.